

Jaarverslag IVN Apeldoorn 2021

(ter goedkeuring in de ledenvergadering van 28-4-2022)

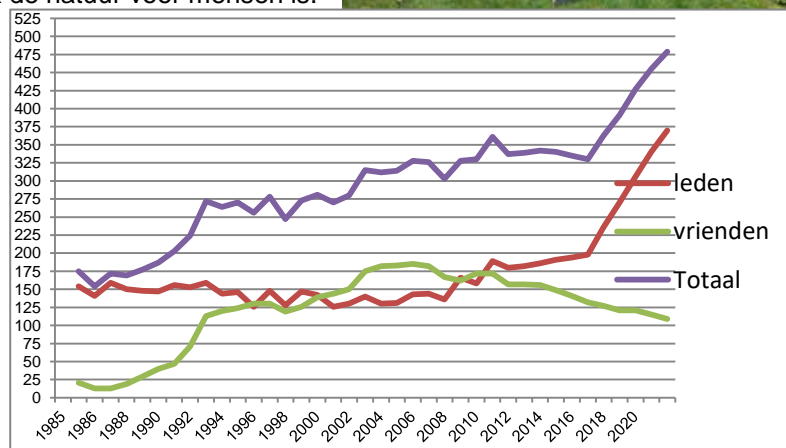
Algemeen

Net als in 2020 was 2021 een jaar met allerlei beperkingen vanwege de corona pandemie. Onze activiteiten werden behoorlijk beïnvloed door de wisselende corona maatregelen. Elkaar 'live' ontmoeten was grotendeels afwezig. In het voor- en najaar waren beperkt (groeps)activiteiten mogelijk, wat ook de voorbereiding en de uitvoering extra lastig maakte. Activiteiten moesten diverse keren worden aangepast of uitgesteld. Waar mogelijk en gewenst was er digitaal contact via Zoom of Teams; niet optimaal maar beter iets dan niets.

Dit alles vergde van de coördinatoren en cursusteams extra inspanning en flexibiliteit. Maar ook werd duidelijk hoe belangrijk de natuur voor mensen is.

Er was veel behoefte aan groen voor ontspanning en recreatie. De wandel- en fietsroutes waren populairder dan ooit. En wellicht daardoor groeide het ledental behoorlijk: er kwamen per saldo 30 nieuwe leden/vrienden bij en de afdeling groeide naar 455 leden/vrienden (370 leden, 109 vrienden). 32 leden/vrienden zegden hun lidmaatschap op, en 62 meldden zich aan.

In 2021 besloten we dat we de actieve werving van vrienden (donateurs) beëindigen. Reden: Vrienden dragen niet bij aan de landelijke vereniging, het aantal vrienden neemt af, er melden zich nauwelijks vrienden aan en we willen toe naar een vereniging met uitsluitend (huisgenoot)leden.



Bestuur

Het bestuur coördineert en faciliteert de verschillende werk- en projectgroepen. De vergaderingen vonden vooral digitaal plaats.

- Hayo Canter Cremers werd als nieuwe voorzitter gekozen en Chantal Meijerink als bestuurslid.
- Invulling van coördinerende en bestuursfuncties was (en is) een prioriteit. De vacature coördinator voor publiekscursussen, een belangrijke werkgroep in de afdeling, kon eindelijk worden ingevuld door Peter Wiggers.
- De materialen konden worden opgeslagen op de zolder van het Praktijk Centrum Bomen.
- Financieel ging het de afdeling goed. Er waren minder inkomsten, maar daar stonden minder uitgaven tegenover. De gemeentelijke subsidie voor de uitvoering van het Groenplan omvat ongeveer 50% van de begroting.
- We deden mee aan de vrijwilligersroute van 'Apeldoorn pakt aan'. Dat leverde – zoals later bleek – de nieuwe coördinator voor de werkgroep publiekscursussen op.
- Het bestuur nam deel aan het Regio-overleg Veluwe, samen met 8 andere IVN-afdelingen in onze regio.
- IVN Apeldoorn is aangesloten bij het Erfgoedplatform Apeldoorn. Hier komen o.a. projecten uit voort, waar we natuureducatie kunnen toevoegen.

Bovenop de reguliere werkzaamheden van de diverse werkgroepen zijn er heel veel (kleinere) projecten die aanhaken/samenwerken met andere instellingen. Dat zijn vaak acties die leden individueel kunnen oppakken.

Werkgroep publiekscursussen

Evenals in 2020 hebben de IVN-publiekscursussen te lijden gehad onder de maatregelen ter bestrijding van het Coronavirus. Van de 16 geplande cursussen zijn er slechts vijf doorgegaan met in totaal 82 deelnemers. Over het algemeen is er veel belangstelling voor de cursussen en zijn de deelnemers enthousiast en betrokken. De meeste geplande cursussen voor 2022 zijn al volgeboekt.

➤ Landschappen-1

Vanwege de Coronamaatregelen in het voorjaar is de cursus verplaatst naar het najaar. In totaal hebben 19 deelnemers de cursus afgesloten met certificaat.



➤ **Macrofotografie**

Deze cursus was ook snel volgeboekt wel met een kleiner aantal cursisten dan gewoonlijk (10).

➤ **Bomencursus**

De bomencursus kon weer doorgaan, met 15 cursisten in plaats van 20. In 2021 is door een kleine groep van het cursusteam een IVN-route gemaakt over Oud en Nieuw Stadsgroen in het centrum van Apeldoorn, waarbij bomen een belangrijk onderdeel vormen.

➤ **Groencursus Najaar**

Via deze cursus leer je vooral de natuur in en om Apeldoorn kennen. 19 deelnemers namen deel.

➤ **Samenhang in de Natuur**

Nadat de cursus twee maal moest worden afgebroken kon er in 2021 weer een volledige cursus worden gegeven. Het aantal deelnemers was oorspronkelijk 24, maar door ziekte/corona was het werkelijke deelnemersaantal 19. Er zijn geen deelnemers afgevallen en aan het eind heeft iedereen een certificaat gekregen. Verschillende deelnemers willen meer en gaan ook door naar de NGO.



Natuur Gidsen Opleiding (NGO)

De ingestelde corona maatregelen hadden veel invloed op de uitvoering van de NGO, maar deze is, zij het met horten en stoten, wel doorgegaan. De NGO bestaat uit 2 gedeeltes om de opleiding toegankelijker te maken en deelnemers en afdeling meer flexibiliteit te geven. NGO-1 is gericht op het verdiepen van de kennis in de natuur. NGO-2 is gericht op vaardigheden in het organiseren en begeleiden van natuureducatie in de praktijk. De NGO is nu een doorlopend proces geworden. Enkele malen per jaar starten nieuwe groepen met de NGO-1. Om de 2 jaar start een NGO-2, waaraan de deelnemers die NGO-1 gevolgd hebben kunnen deelnemen. In november 2021 is de NGO-2 opleiding afgesloten. De 7 deelnemers die een diploma kregen hebben daarmee een NGO-2 van 19 maanden afgesloten, de langste ooit.



Werkgroep Scharrelkids

COVID 19 bepaalde in 2021 ook het reilen en zeilen van deze werkgroep, zowel bij de uitvoering met scholen als bij het onderlinge contact tussen werkgroepleden

Totaal werden ongeveer 1200 kinderen bereikt.

Naast het 'reguliere werk op scholen', waren er enkele aparte projecten.

- Met basisschool Ichthus werd een verlengde schoolweek uitgevoerd.
- In het Staatsliedenkwartier is door de gemeente Apeldoorn als onderdeel van de pilot 'Samen maken wij de buurt' een start gemaakt met het project 'Gezonde Buurt'. Schoolgidsen van IVN Apeldoorn gaan de lessen vormgeven en uitvoeren. Financiering van de activiteiten en materialen wordt mogelijk gemaakt uit middelen van Jantje Beton.
- Er zijn twee Tiny Forests geplant. Een jaar later dan oorspronkelijk gepland.



Eind 2021 werd gekozen voor het uitproberen van een andere werkgroep- en overlegstructuur. In Coronatijd hebben we ervaren dat werken in kleine groepjes efficiënt(er) kan zijn.

Plenaire overleggen worden dan wel regelmatig georganiseerd, maar worden gekoppeld aan sociale contacten, inspiratie en deskundigheidsbevordering.

Regiowerkgroep Epe/Vaassen

Door de Coronamaatregelen waren de scholen, ook als ze open waren, zo bezig met de eigen activiteiten dat er geen programma's uitgevoerd konden worden.

Het blijft moeilijk om Apeldoornse collega's te interesseren voor activiteiten buiten de eigen gemeente. De werkgroep is in 2021 opgeheven. Incidentele activiteiten vinden ad hoc plaats.

Werkgroep Publieksexcursies

Het aantal reguliere publieksexcursies op de 3^e zondag van de maand dat kon worden uitgevoerd was zeer beperkt. Pas in het najaar konden de excursies weer worden opgepakt. Er waren excursies in Park Zuidbroek, in Kerschoten en tijdens de paddenstoelendag in Natuurpark Berg en Bos. Daarnaast 16 excursies op aanvraag, waarvan 12 van De Cantharel.

Er is een nieuwe actie gestart om te komen tot een 'gidsenpool'.

Voor 2022 is onder leiding van een 'coördinatie driemanschap' een excursieschema opgesteld.



Werkgroep: Venel (Landschapsonderhoud)

Vanwege Corona kon het landschapsonderhoud in de eerste helft van 2021 niet plaatsvinden. In september konden de reguliere werkzaamheden weer hervat worden: zes geplande werkdagen en de Landelijke Natuurwerkdag in Stadspark Berg en Bos.

Via de Stichting Present werken er sinds september regelmatig drie AZC-bewoners mee. Deze samenwerking bevalt goed.

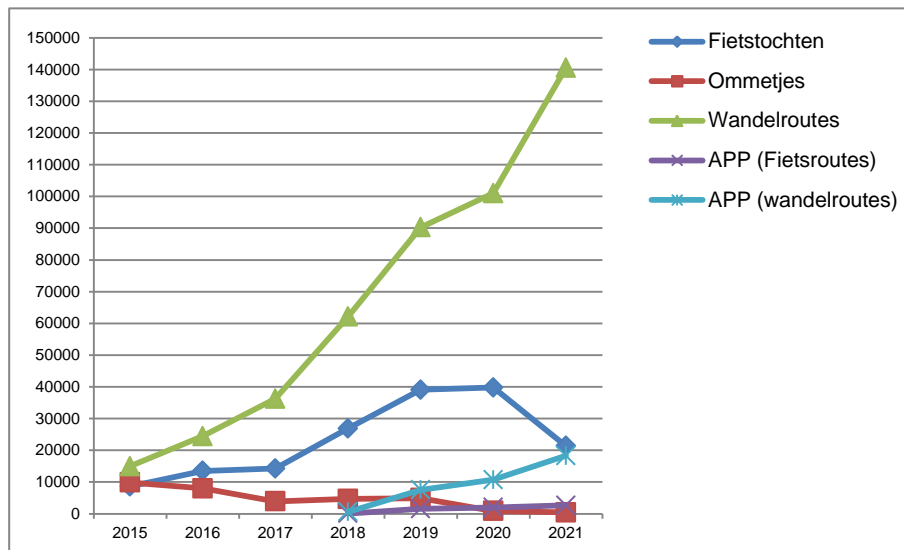


Werkgroep Routes

De werkgroep Routes maakt nieuwe routes, checkt en werkt bestaande routes bij. Dit gebeurt veelal individueel op dag en tijd dat het de leden het best uitkomt. De werkgroep komt ongeveer 2 maandelijks bij elkaar.

Het gaat daarbij niet alleen om de route, maar ook om de (natuur en cultuur) informatie die langs de route is te zien. De routes moeten bijdragen aan het doel van IVN: Mensen betrekken bij natuur. Ze bevatten dus altijd een redelijke hoeveelheid natuurinformatie of prikkels om de natuur te beleven. Het is niet alleen een route die kan worden gelopen of gefietst.

Totaal zijn er 67 wandelroutes, 22 fietsroutes en 25 ommetjes beschikbaar, waarvan 80 in de IVN Routes app. Het aantal downloads was bijna 170.000 en ruim 20.000 via de IVN Routes app. In de landelijke cijfers van de IVN Routes app neemt IVN Apeldoorn meer dan 25% van de gedownloade routes voor haar rekening.



Natuur in de zorg

Corona heeft ook dit jaar roet in de presentaties gegooid. Een aantal vrijwilligers zijn gestopt o.a. vanwege verhuizing. Er wordt o.a. samen gewerkt met GGnet en Stimenz.

De gesproken presentatie met belevingskist is 2x verzorgd.

Nieuw is de wandelingen/puzzeltocht van 3 km rond zorglocaties. Mogelijk wordt dit ook in andere plaatsen samen met Stimenz opgezet.

Instellingen waar we geweest zijn voor presentatie zien ons graag in 2022 weer terug. De werkgroep kan uitbreiding goed gebruiken.



Werkgroep Lezingen

De lezingen zijn bedoeld om een breed publiek met aansprekende onderwerpen bij de natuur te betrekken, soms aangevuld met een excursie in relatie tot het onderwerp. Door de Corona-bepalingen was het niet verantwoord om de lezingen te organiseren. De reeds eerder uitgestelde najaarslezing, die in samenwerking met Apenheul voor 2021 in hun prachtige Auditorium was gepland, is nogmaals een jaar opgeschoven.

Werkgroep natuurfotografie

De cursus macro fotografie was snel volgeboekt met een kleiner aantal cursisten dan gewoonlijk (10). Door de Corona-maatregelen zijn de eigen activiteiten op een laag pitje gezet en is de cursus Macrofotografie niet doorgegaan.



Werkgroep Heemtuin

De heemtuin is het gehele seizoen vrij toegankelijk geweest en onderhoudswerkzaamheden konden in voor- en najaar doorgaan.

Bijzondere waarnemingen in het blauwgrasland waren de vondst van een nest van de dwergmuis, diverse cocons van de wespspin in het riet, een eitjes-leggende zompsprinkhaan en een moerashertshoorn-goudhaan.

De sleedoornpage-eitjestelling (IVN/KNNV) was succesvol en er was een winterrondleiding voor IVN-leden en NGO-cursisten.

Aangezien 40 jaar geleden de grondwerkzaamheden voor de heemtuin startten (2023 40-jarig jubileum) startte in het

najaar een Zoom-inventarisatiesessie met de gemeentelijke groenafdeling om te komen tot een hernieuwde lange termijn heemtuinvisie.

Een veldonderzoek door Keenan Porter (Arcadis) is begeleid, die in het kader van zijn landscape architecture/ecology studieproject een landelijke veldstudieopdracht 'How management impacts on species diversity in heemparks and heemgardens' uitwerkt. De heemtuin De Maten is hiervoor geselecteerd op basis van het langjarige 'lowscaled natural management'. De onderzoeksresultaten zullen halverwege 2022 gepubliceerd worden.



Projecten

➤ Groenplan Apeldoorn

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Apeldoorn en duurt tot en met 2022 en is gericht op het verbeteren van de biodiversiteit in de gemeente. Binnen het Groenplan wordt gewerkt aan diverse sub-projecten zoals:

Realisatie van eco-spots.

In samenwerking met Gemeente en Waterschap vergroenen van het bedrijventerrein Stadhoudersmolen.

Online workshop: Levende tuinen. Deze workshop werd gegeven door twee natuurgidsen met veel kennis van natuurlijke samenhang in tuinen.

IVN leden doen mee met het project Wild in de tuin, waarbij wisselend een wildcamera wordt geplaatst in de achtertuin. Doel is om te inventariseren of en zo ja welk wild er binnen de bebouwde kom voorkomt.

Via de IVN media wordt aandacht geschonken aan biodiversiteit in Apeldoorn.



➤ Parken in de stad

Apeldoorn als stad op zich is een groene stad: vele groene oases nodigen de bewoners uit naar buiten te gaan en te wandelen, fietsen, joggen of met de kinderen te spelen. In het Project Parken beschrijven een aantal IVN-leden de verschillende parken die Apeldoorn rijk is. We streven ernaar om in 2022 te komen tot een publicatie ervan.

➤ Herinneringsbomen

Bomen zijn al jaren een onderwerp in de Bomencursus en in verschillende bomenroutes van IVN Apeldoorn. In 2021 werden de verschillende bomenlijstjes opgesteld en Gemeente Apeldoorn Afdeling Erfgoed samengevoegd tot één lijst en ingedeeld in een aantal rubrieken: de Oranalebomen (Wilhelminabomen, Juliana en Bernardebomen, Beatrix en Clausbomen, Koning Willem Alexanderbomen), Bevrijdingsbomen et cetera.

➤ De Atlas van Apeldoorn

Jaarlijks staat een wijk of dorp centraal in De Atlas van Apeldoorn. Er wordt samengewerkt met de diverse leden van het Erfgoedplatform Apeldoorn. In 2021 stond de wijk Berg en Bos centraal. IVN droeg bij aan: eindredactie van het boek Berg en Bos: een verrassende ontdekking; de heruitgave van een fietsroute Berg en Bos en het publiceren van de IVN activiteiten in het begeleidend boekje van de Atlas van Apeldoorn.

➤ Biodiversiteit in bermen van stadspark Berg en Bos

In de zomer noteerden IVN-leden 70 bloeiende wilde planten in de bermen van stadspark Berg en Bos. In overleg met de gemeente en Accres komt er in 2022 langs een druk bewandelde route van 1 km informatie bij die bloemen. Doel is de biodiversiteit aan wilde planten en het belang voor insecten onder de aandacht te brengen.

➤ Uitreiking van de Prins Bernhard Cultuurprijs aan IVN

Deze zomer ontving IVN de oeuverprijs van het Prins Bernhard Cultuurfonds. De prijs werd uitgereikt in het hoofdgebouw van Radio Kootwijk. IVN Apeldoorn verzorgde een excursie om de circa 200 gasten te begeleiden bij aankomst van parkeerplaats naar het hoofdgebouw.



➤ Deelname in klankbordgroepen

Enkele IVN leden nemen deel aan een klankbordgroep van de gemeente over een aanpassing in het landschap. Het betreft: De aanleg van het fietspad Apeldoorn – Epe, Het Wenum's beekdal, de Ugchelse beken en Lampenbroek (Klarenbeek). Ook is er overleg rond het park Zuidbroek.

Publiciteit

De PR Werkgroep verzorgt de publiciteit van de afdeling via de distributie van de persberichten, de IVN Nieuwsbrief, de website/social media en het afdelingsarchief. De werkgroepleden werken zelfstandig; er ontbreekt een coördinator die aanspreekpunt is naar/van bestuur, de diverse IVN werkgroepen en voor mensen van buiten IVN.

De leden van de werkgroep zijn via publiciteit@ivn-apeldoorn.nl bereikbaar.

- **Persberichten** worden gemaakt door de organisator van de activiteit. Naar aanleiding van een persbericht neemt een journalist soms contact op voor een reportage.
- **De website** is vooral gericht op extern publiek, maar via het menu 'voor leden' wordt informatie geboden die voor leden van belang is zoals declaratieformulieren en handleidingen. Van de afdelingen in Nederland zit IVN Apeldoorn in de top10 van meest bezochte afdelingssites (25.000 sessies – 58.000 bezoekers). De meest bekeken pagina's betreffen de verschillende wandel- en fietsroutes. In 2022 wordt de website geheel vernieuwd.
- **Social Media:** IVN heeft op **Facebook** een algemene pagina met ruim 1000 volgers en is ook op **Instagram** (bijna 600 volgers) te vinden. We proberen wekelijks een bericht op Social Media te plaatsen.
- **IVN nieuwsbrieven:** Doel van de nieuwsbrief is de leden op de hoogte te brengen van allerlei natuurgerichte activiteiten van IVN en andere organisaties in de regio en vragen die spelen. De nieuwsbrieven zijn ook op de website beschikbaar. Er zijn 12 digitale nieuwsbrieven uitgekomen.
- **IVN archief.** Hier kunnen leden (statische, veelal inhoudelijke) informatie en foto's plaatsen en ophalen om bij de activiteiten te gebruiken. Deze faciliteit wordt maar beperkt gebruikt.
- **OnsIVN (intranet)** is beschikbaar vanuit de landelijke vereniging IVN. Hoewel intranet veel mogelijkheden voor actuele uitwisseling en informatie biedt, wordt het nog maar zeer beperkt gebruikt.



Groenvoer

Ondanks corona en de vermindering van activiteiten heeft de werkgroep Groenvoer weer elk kwartaal een nieuw nummer van Groenvoer uit kunnen brengen. Met dank aan de 37 schrijvers, fotografen en bezorgers uit de afdeling die daaraan in 2021 hebben bijgedragen. De werkgroep Groenvoer is in 2021 verder uitgebreid.



Promotieteam

IVN Natuureducatie Apeldoorn was tijdens de Open Monumenten Dagen met een promotiekraam aanwezig bij het Theehuis in Stadspark Berg & Bos. Dit bood de mogelijkheid informatie te geven over IVN, de IVN routes, komende Paddenstoelexcursies en jeugdactiviteiten. De opgezette dieren en andere aan Berg & Bos gerelateerde voorwerpen op de kraam trokken de aandacht. In totaal waren er ongeveer 350 belangstellenden.

Kinderen maakten unieke natuur schilderijtjes en veel bezoekers weten nu hoe zacht het velletje van een mol is.

